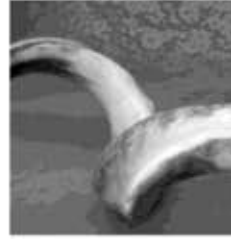

INSTITUTE
FOR
JEWISH
CONTINUITY

OPPORTUNITIES FOR LIFE-LONG LEARNING

7504 SEVEN MILE LANE • BALTIMORE, MD 21208

410-415-3755 • INFO@GOIJC.ORG • WWW.GOIJC.ORG

Ethics and Ethos:

Timeless Lessons – Weekly Parsha Series

Shemos: Opportunities & Obligations

Rabbi Shmuel Silber

January 7, 2015

***Tonight's Shiur is sponsored by Anita Preis Rubin in memory of
Rabbi Ervin Preis, HaRav Shlomo Aryeh B"R Moshe, z'l***

THIS COURSE IS DEDICATED IN MEMORY OF:

אסתר חיה זל בת צבי ופרומה עלקא פייגא בת מאיר ופשא לאה זל נח בן אברהם ופייגא זל
תהא נשמתם צרוות בצרוור החיים

MAY THEIR SOULS BE BOUND IN THE EVERLASTING BOND OF LIFE

1. שמות פרק ד

כד ויהי בדרך במלון ויפגשו יהודה ויבקש המיתו: כה ותקח צפורה צר ותכרת את-ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר פי חתן-דמים אתה לי: כו וירף ממנו אז אמרה חתן דמים למולת:

24. Now he was on the way, in an inn, that the Lord met him and sought to put him to death. 25. So Zipporah took a sharp stone and severed her son's foreskin and cast it to his feet, and she said, "For you are a bridegroom of blood to me." 26. So He released him. Then she said, "A bridegroom of blood concerning the circumcision."

Approach #1:

2. רשב"ם שמות פרק ד פסוק כד

(כד) ויפגשו יי' .... כי היה מתעצל בהליכתו ומוליך אשתו ובניו:

3. מדרש אגדה (בובר) שמות פרשת שמות פרק ד סימן כד

[כד] ויהי בדרך במלון. אם דרך למה מלון, אלא מלמד שהיה משה נכנס ויצא ממלון לדרך, ומדרך למלון, והיה מהרהר בדעתו ואומר אם ילך למצרים לגאול את ישראל אם לאו, לפי שהיה מהרהר בדעתו אם אומר הגיע זמן הגאולה ... כעס עליו הקדוש ברוך הוא ...

4. חזקוני שמות פרק ד פסוק כד

ויבקש המיתו למשה, שהרי היה לו ... ללכת לבדו בחפזון בשליחותו של מקום. והוא הלך לאט לרגל אשתו ובניו שהולך עמו.

5. רשב"ם שמות פרק ד פסוק כה

ותכרות וגו' – הועילה לו למשה המצוה להצילו כמו קרבן כעין שעשו גדעון ומנוח כשנראה להם המלאך:

לרגליו – של משה. להתרצות המלאך בכך. כי לרגליו של מלאך איני רוצה לפרש, כי מי יודע אם

ראתה רגלי המלאך:

כי חתן דמים אתה לי – בדמים הללו ישאר לי חתני. חתני, בעלי:

Approach #2:

6. תולדות יצחק שמות פרק ד פסוק כד

א. וכזאת ההקדמה נאמר שצפורה לבן הראשון שהוא גרשום אע"פ שהיא גויה הרשתה למשה שימול בנו כי אמרה מאחר שאביו מהול יהיה גם כן הבן מהול, אבל כשראתה שבנו בסכנה מצד המילה או בבכיה רבה כדרך הנימולים, לכן כשילדה לאליעזר שהוא זה שהזכיר בכאן לא עזבה למשה שימול אותו כי אמרה פן ימות ולפי שהיה ראוי למשה שימול אותו על כרחי, [לכן] ויפגשו יי' ויבקש המיתו ולכן היא עצמה שעשתה העבירה לקחה צור במהירות ומלה אותו כל כך במהירות עד שחתך בצור קצת מרגלי הילד, וזהו שאמר ותגע לרגליו שחתך הצור עד רגליו, וזהו שאמרה חתן דמים אתה לי כלומר חתני היה מת לסבתי שלא עזבתיו למולו.

ב. ובזה הפירוש הותר הספק הראשון עוד שהוא למה לא מל אותו לפי שהיה אנוס מצד אשתו, עוד נראה שהטעם שלא מל אותו משה הוא לפי מה שכתבתי למעלה אמול ואצא לדרך וכו' ויפגשו יי' פירוש פגש בו כמי שפגע לחבירו בשבט ומפילו לארץ, כן פגע הקב"ה בגופו והפילו בארץ וחלה לכן לא היה לו יכולת למולו והוצרכה צפורה למול

R. Isaac ben R. Joseph Caro was born in Toledo in 1458. He moved to Portugal before the Spanish expulsion. After the Jews were expelled from Portugal in 1497 he wandered to Constantinople, and served as a rabbi in the city. All his sons passed away in the expulsion. He apparently passed away in Jerusalem, 1535.

7. Rabbi Samson Raphael Hirsch: Exodus Chapter 4 Verse 25

But it is not even necessary to go as far as this, we need only think that Zipporah, who, after all was not a daughter of Israel (and at the beginning had possibly not yet completely absorbed all the ideas of Moses) found it hard to allow her child to be circumcised. In the force of circumstances, Moses gave in to a postponement.

But not thus was Moses to come to Egypt, and not thus Zipporah. Not in Midian, but on the journey — free from all influence of parents and relatives, alone, thrown back entirely on herself, Zipporah is to soar to the heights of Jewish Womanhood. Like an offering she lays the Orla of her child at the feet of her husband struggling in the throes of death,

Approach #3:

8. Rabbi Samson Raphael Hirsch: Exodus Chapter 4 Verse 24

V. 24. וַיִּבְקֹשׁ ה' The same God who had just sent him out with such a great message and on Whose mission he was just occupied, suddenly came against him and preferred to let him die. From what follows it is evident that Moses had neglected to circumcise his son, and that this was the cause of his life becoming suddenly endangered. Was he not embarked on a mission to accomplish the salvation of a people whose whole meaning and importance in the world rests on the idea of Mila, and should he, just he, bring in the midst of this people an uncircumcised child! Rather let him die than let him introduce his mission with such an example. This is how

it seems וַיִּבְקֹשׁ must be understood, a word which is doubly difficult if applied to God. God does *not* wish the death of any man, and he whom God wishes to kill *is* dead. But taken this way (He prefers) this word tells us the important fact that God's plans are dependent on no man, *לֹא יִשְׁלַח אֱלֹהִים אִתּוֹ*. No man, — not even a Moses — is indispensable to God. It disposes of the erroneous idea into which we might have been led by the previous verses, by the insistence with which God pressed Moses to undertake the mission. We also see here how God does not overlook any fault in His Messengers, not even in a Moses. Quite the contrary: *בְּקִרְבֵי אֱלֹהִים*. That point is here, right at the beginning, made very clear.

Approach #4:

9. תלמוד בבלי מסכת נדרים דף לא עמוד ב

גמ'. תניא, ר' יהושע בן קרחה אומר: גדולה מילה — שכל זכיות שעשה משה רבינו לא עמדו לו כשנתרשל מן המילה, שנאמר: ויפגשהו ה' ויבקש המיתו. אמר רבי: ח"ו שמשה רבינו נתרשל מן המילה, אלא כך אמר: אמול ואצא סכנה היא, שנאמר: ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים וגו'. אמול ואשהא שלשה ימים, הקדוש ברוך הוא אמר לי לך שוב מצרים! אלא מפני מה נענש משה? מפני שנתעסק במלון תחלה, שנאמר: ויהי בדרך במלון.

10. אבן עזרא - הפירוש הקצר שמות פרק ד פסוק כד

וזה הדבר עשה משה, כי לא היה יכול להתאחר, שלא ילך בשליחות ה'. ובאותם הימים נולד אליעזר. ובעבור סכנת הדרך לא מלהו. והיה ראוי שיעזבהו עם אמו וילך אל מצרים הוא לבדו.

11. תרומת הדין סימן לה

א. שאלה: הרואה לבנה בחדושה בימי החול, ואומר נמתין לברך על חדושה, עד למו"ש = למוצאי שבת = יפה הם עושין או לאו?

ב. תשובה: יראה דיש לחלק בדבר, היכא דליל מוצאי שבת הבא בקרוב, אינו לילות הרבה בחדוש, כגון ז' או ח' בחדוש, שאפילו אם יהא מעונן במוצ"ש, וב' וג' או ד' לילות אחריו, עדיין יש זמן לברך, עד סוף ליל ט"ו, כה"ג יפה להמתין עד מו"ש. דכתב א"ז: דאין מברכין על הירח אלא במו"ש, כשהן מבושמיין ובכלים נאים; אבל אם ליל מוצ"ש הבא, יהא לילות הרבה בחדוש, שאם יהיה מעונן בו, וב' וג' או ד' לילות אחריו, יעבור זמן הברכה, כה"ג אין להמתין עד מו"ש, דכל היכא דראוי הוא להסתפק, שתעבור המצוה, אין משהין אותה, אפילו כדי לעשותה יותר מן המובחר.

Rabbi Israel ben Pesachyah Isserlein was born in Regensburg, Germany in 1390, and served as chief rabbi of Vienna-Neustadt, Austria. Rabbi Israel died in Vienna-Neustadt in 1460.

12. אורח משפט קמ"ג (הובא בחומש הרא"ה)

(כה) **חתן דמיס** היה אפשר לדון שיפה מצוה מחודרת גם כשמאחרים, כמו שנסתמקו הפוסקים בזה¹¹¹. ואמרת בזה ענין משה רבנו ע"ה שנתעסק במלון תחלה, היתכן? אמנם הידור מצוה לעשות סעודה בעת המילה חשוב טוב לאחר ולעשות בהידור, ויש לפרש בזה כי "חתן דמיס" היינו שיעשה סעודה ושמחה, וזה גרס להם דמיס, ואחר כך שכבר נתקיימה המצוה אמר: "חתן דמיס למולות", היינו כעת יוכל גם להכין סעודת מילה.

13. ילקוט שמעוני תורה פרשת בא רמז רא

שמרתם את המצות [י"ב, י"ז] ר' יאשיה אומר אל תקרי כן אלא ושמרתם את המצוות. כדרך שאין מחמיצין את המצה כך לא יחמיצו את המצוות אלא אם באה מצוה לידך עשה אותה מיד.